

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 132 W WARSZAWIE

**(dostosowanie systemu oceniania do możliwości uczniów ze specjalnymi
wymaganiami edukacyjnymi)**

Nauczyciel geografii – Katarzyna Grabowska

Dokumenty służące opracowaniu PSO:

1. Podstawa programowa.
2. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.
3. WSO Szkoły Podstawowej 132.
4. Program nauczania geografii w szkole podstawowej w klasie 5 wydawnictwa „Nowa Era”.

PRZEDMIOTEM OCENIANIA SĄ:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia i jego aktywność.

OCENIANIU PODLEGA:

- poprawność merytoryczna wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia zgodna z ustaleniami wymagań edukacyjnych, przyjętych dla poszczególnych klas i poziomów,
- samodzielność w rozwiązywaniu zadań i problemów,
- kreatywność, twórczość ucznia w realizacji podjętych zadań,
- aktywność ucznia podczas lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z GEOGRAFII klasa 5

6 – ocena celująca (cel) – uczeń opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem jego samodzielnej pracy, prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią geograficzną, formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy, stosuje swoje wiadomości w sytuacjach nietypowych, bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym, wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią, w pracach pisemnych osiąga 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania, odnosi sukcesy w konkursach geograficznych.

5 – ocena bardzo dobra (bdb) – uczeń opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania, potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach, wykazuje się biegłą znajomością i interpretacją mapy, porównuje cechy krajobrazów Polski na podstawie danych statystycznych i map, dostrzega związki własnego regionu z innymi obszarami, wykazuje się znajomością fauny i flory różnych stref krajobrazowych świata, samodzielnie wskazuje różnice i podobieństwa piętrowości i stref krajobrazowych świata z wykorzystaniem różnych źródeł informacji: tabel, wykresów, zdjęć, aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym, w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 100% punktów możliwych do zdobycia.

4 – ocena dobra (db) – uczeń opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności, dostrzega, nazywa i wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe występujące w różnych krajobrazach Polski, dostrzega i opisuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski, odczytuje główne informacje z wykresów lub tabel, podaje przykłady fauny i flory stref krajobrazowych świata, charakteryzuje cechy piętrowości krajobrazowej w różnych górach świata, sprawnie posługuje się poznaną terminologią i mapami, jest aktywny na lekcji, w pracach pisemnych osiąga od 75% do 89% punktów.

3 – ocena dostateczna (dst) – uczeń opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu geografii, oraz takie, które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych i wykorzystuje je przy niewielkiej pomocy nauczyciela, potrafi omówić główne cechy krajobrazów Polski, w stopniu zadowalającym potrafi samodzielnie korzystać z mapy, potrafi charakteryzować środowisko przyrodnicze każdej strefy krajobrazowej świata, wykazuje podstawowe cechy piętrowości krajobrazu w górach świata, wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym, w przypadku prac pisemnych osiąga od 50% do 74% punktów.

2 – ocena mierna (dop) – uczeń opanował jedynie minimum wiedzy i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia, większość ćwiczeń i poleceń wykonuje z pomocą nauczyciela, potrafi omówić główne cechy krajobrazów Polski, wie, że występują różne strefy krajobrazowe na świecie, potrafi w niewielkim stopniu korzystać z mapy, tylko z pomocą nauczyciela jest w stanie określić współrzędne geograficzne, na pytania dotyczące np.: mapy, pogody, rozmieszczenia fauny i flory, odpowiada jedynie z pomocą nauczyciela, jest mało aktywny na lekcji, w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 30% do 49% punktów.

1 – ocena niedostateczna (ndst) – uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia, wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych, nie podejmuje próby rozwiązywania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela, nie potrafi czytać map tematycznych Polski, nie potrafi opisywać stref krajobrazowych świata, nie posiada umiejętności opisywania głównych cech piętrowości krajobrazu w górach, wykazuje się bierną postawą na lekcji, w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29% punktów.

ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI PODCZAS LEKCJI GEOGRAFII

1. Każdy uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń oraz posiadać podręcznik i atlas geograficzny. W przypadku nieobecności na lekcji uczeń jest zobowiązany do uzupełnienia materiału oraz zapoznania się i przyswojenia materiału z lekcji, na której był nieobecny.
2. Podczas lekcji można zdobyć plusy za aktywność. Trzy plusy to ocena bardzo dobra.
3. Uczeń przed rozpoczęciem lekcji (przy sprawdzaniu listy nieobecności) może zgłosić, że nie jest przygotowany do zajęć (z wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów), dozwolone są dwa nieprzygotowania w semestrze. Trzecie nieprzygotowanie do lekcji to minus, a trzy minusy to ocena niedostateczna. Za zakłócanie spokoju na lekcji uczeń dostaje pracę karną i jeśli tej pracy nie zrobi otrzymuje ocenę niedostateczną.
4. **Formy aktywności podlegającej ocenie:**

dłuższe wypowiedzi ustne (przynajmniej raz w semestrze),
wypowiedzi pisemne:

- kartkówki obejmujące materiał maksymalnie z dwóch ostatnich lekcji (trwają 10-20 minut),

- sprawdziany podsumowujące działy,

- sprawdziany okresowe (semestralne lub całoroczne),

aktywność na lekcjach,

znajomość mapy Polski,

prace domowe,

zeszyty ćwiczeń,

zeszyty przedmiotowe,

prace dodatkowe (referaty, prezentacje, opracowania projektów, plansze tematyczne, prace plastyczne, albumy),

udział w konkursach na terenie szkoły i poza nią.

5. Sprawdziany i testy obejmują jeden dział programowy. Są zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem. Przed sprawdzianem najczęściej jest lekcja powtórzeniowa. Każdy uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu/testu podsumowującego dział i sprawdzianu okresowego.
6. Kartkówki nie muszą być zapowiedziane przez nauczyciela. Uczeń nie poprawia kartkówek.
7. Jeśli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn losowych, powinien go napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem, jednak nie później niż w ciągu dwóch tygodni po powrocie do szkoły. Nieusprawiedliwiona nieobecność i jednoczesny brak napisania sprawdzianu jest równoznaczny z oceną niedostateczną.
8. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną (ndst) ze sprawdzianu ma prawo ją poprawić tylko raz, pisząc sprawdzian lub odpowiadając ustnie z materiału wyznaczonego przez nauczyciela (w ciągu tygodnia).
9. Na ocenę semestralną lub roczną składają się oceny częściowe. Ocena semestralna i roczna nie jest średnią arytmetyczną z ocen częściowych. Oceny ze sprawdzianów mają wagę 3, odpowiedzi ustne i kartkówki mają wagę 2, pozostałe prace (praca domowa, prace na lekcji, prace dodatkowe) mają wagę 1. Udział w konkursach geograficznych skutkuje oceną bardzo dobrą o wadze 3, ale gdy uczeń zostaje laureatem lub finalistą konkursu geograficznego o randze co najmniej warszawskiej, otrzymuje na koniec roku ocenę celującą.

DOSTOSOWANIE PSO Z GEOGRAFII DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się

3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję, zastosowane zostaną zasady wzmocnienia poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

RODZAJE DYSFUNKCJI

- **Dyskalkulia** – uczeń ma skłonność do przedstawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia. Oceniany jest tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia. Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło tylko formy sprawdzania wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w czasie rozwiązywania zadania;

- **Dysgrafia** – dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej, takie same jak dla innych uczniów. Nie oceniamy czytelności ich rysunków, a jedynie ich poprawność. Jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytał ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

- Dysleksja

Trudności:

- trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych (dłuższe nazwy, nazwy łacińskie),
- trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji),
- zła orientacja w czasie (chronologia, daty),
- trudności z czytaniem i rysowaniem map geograficznych,
- trudności z orientacją w czasie i w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni, obliczanie stref czasowych, położenia geograficznego, kąta padania słońca itp.),
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków.

Sposoby dostosowania wymagań:

- zwracać się do ucznia w formie prostych i krótkich poleceń, objaśniać dłuższe polecenia,
- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrzymywać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie,
- często oceniać prace domowe.

- **Inne rodzaje dysfunkcji** – zgodnie ze wskazaniem poradni.

- Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej

Trudności:

- trudność w selekcji i wybraniu najważniejszych treści (tendencja do pamięciowego uczenia się wszystkiego po kolei),
- problem z zapamiętywaniem dat, nazwisk, nazw, miejscowości,

- nieumiejętność przekrojowego wiązania faktów i informacji.

Sposoby dostosowania wymagań:

- obniżenie wymagań, które obejmują wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- prace odbywają się przy pomocy nauczyciela, obejmują m.in. niewielkie partie materiału o mniejszym stopniu trudności,
- polecenia są podawane w prostej formie,
- unikanie trudnych pojęć,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie ucznia,
- zadawanie do domu tyle ile jest w stanie zrobić samodzielnie.

PODSUMOWANIE:

- Należy mieć na uwadze zasadę stopniowania trudności oraz „od bliższego do dalszego”, czyli obserwacji i opisu najbliższego otoczenia poprzez przyrodę Polski do całego świata.
- Szczególnie przydatne i ważne jest wykonywanie prostych doświadczeń (prowadzenie np. hodowli) oraz ich obserwację. Nastawienia na działanie mobilizuje i aktywizuje uczniów do pracy. Działanie ułatwia zapamiętanie.
- Pozostawić więcej czasu na naukę trudnych pojęć, symboli.
- Na lekcji geografii nie stosować map konturowych.
- Unikać wywoływania ucznia do mapy. Nie wymagać znalezienia z pamięci konkretnego punktu na mapie bez omówienia jego lokalizacji.
- Nie wyśmiewać ucznia za to, że nie potrafi skojarzyć miejsca z częścią świata.
- Łagodniej oceniać wykresy, mapki, rysunki, które są mniej przejrzyste i mniej starannie wykonane.
- W pracach klasowych, czy zadaniach przeznaczonych do samodzielnego wykonania upewnić się, czy uczeń rozumie czytany tekst. Nie dyktować tekstu zadań. Uczeń powinien dostać zapisane na kartce zadanie (uchroni go to przed błędnym zapisem danych, nadmiernym pośpiechem, popełnianiu błędów w pisaniu).
- Nie dyskwalifikować pracy z powodu złego wyniku arytmetycznego przy właściwym toku rozumowania – zapytać jak uczeń rozwiązał zadanie.
- Zapisywać na tablicy obce nazwy.
- Przygotować na kartce związane polecenia do pracy grupowej.

Uczeń mający kłopoty w nauce może zgłosić się do nauczyciela z prośbą o dodatkową pomoc. Jej forma ustalana jest na bieżąco, wspólnie z uczniem. Mogą to być:

- dodatkowe konsultacje (po uzgodnieniu z nauczycielem)
- prace ułatwiające i przybliżające zrozumienie problemu
- pomoc koleżeńska
- ścisła współpraca z rodzicami
- skierowanie ucznia do poradni pedagogiczno-psychologicznej.